

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва, естради та методики режисерування

 ЗАТВЕРДЖУЮ
директор НН інституту культури і
мистецтв
Олена УСТИМЕНКО-КОСОРИЧ
«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

галузь знань: **02 Культура і мистецтво**

спеціальність: **026 Сценічне мистецтво**

спеціалізація:

освітня-програма/програми: **Сценічне мистецтво**

Мова навчання: **українська**

Погоджено науково-методичною
комісією
НН інституту культури і мистецтв
«30» серпня 2024 р
Голова
 Олександр РУДЕНКО

Розробник:

Будянський Дмитро Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент сценічного мистецтва, естради та методики режисерування _____

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри сценічного
мистецтва, естради та методики режисерування

Протокол №1 від « 30 » серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент Олексій КОРЯКІН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		-	
Семестр			
1-й		2-й -	
Лекції			
22 год.			
Практичні, семінарські			
18 год.			
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
48 год.			
Консультації:			
2 год.			
Вид контролю: залік.			
Загальна кількість годин – 90			

1. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи театральної педагогіки» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Сценічне мистецтво».

Зміст курсу обумовлений сучасними розробками проблем сценічної майстерності, теорією творчої діяльності, роботами в галузі театральної педагогіки.

Мета: ознайомлення студентів із сукупністю сучасних театральних педагогічних методик, що використовуються для організації театральних гуртків для людей різного віку, занять театральних аматорських труп за вітчизняною та зарубіжною театральнопеддагогічною практикою.

Завдання:

- вивчення специфіки та складових акторської техніки;
- оволодіння елементами сценічної дії;
- оволодіння методикою організації та проведення виховної роботи з учнями та студентами засобами театального мистецтва.
- формування умінь аналізувати драматичні твори, створювати образ вистави на матеріалі відібраної п'єси,
- вивчення технології підготовки вистави (сценічне оформлення, костюми, грим, реквізит);
- підготовка студентів до участі у театралізованих заходах, шоу-програмах, концертах.

Методи роботи курсу обираються відповідно до теми і залежать від дидактичних цілей кожного конкретного заняття.

Форми роботи – лекційні, практичні і індивідуальні заняття, самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – аудіо-, відеоматеріали, підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації і вказівки.

Навчальна дисципліна спрямована на розвиток *інтегральної компетентності*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері сценічного мистецтва із застосуванням теорій та методів мистецтвознавства, театральної педагогіки, психології творчості, культурології.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких *фахових компетентностей* як: **ФК 1.** Здатність генерувати задум та застосовувати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва; **ФК 12.** Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям та нефахівцям; **ФК 16.** Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності; **ФК 17.** Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного освоєння студентом навчального курсу «Основи театральної педагогіки» передбачається інтеграція знань, умінь і навичок із теорії та методики спілкування, театральної педагогіки, ознайомлення зі спеціалізованою літературою з питань акторської майстерності, філософськими та психологічними засадами процесу комунікації відповідно до освітньо-професійної програми 026 «Сценічне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

Курс передбачає ґрунтовну теоретико-практичну підготовку студентів, яка полягає у розвитку культури і техніки мовлення, які необхідні для успішної професійної діяльності у закладах мистецтва, культури, та освіти, засобах масової інформації, івент-індустрії.

ПРН 2	Мати концептуальні наукові та практичні знання у галузі сценічного мистецтва.
ПРН 6	Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійних задач у сфері сценічного мистецтва.
ПРН 12	Організовувати, планувати про провадити театрально-педагогічну діяльність.
ПРН 16	Визначати творчі можливості та перспективу особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.
ПРН 19	Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та естетичних аспектів.
ПРН 20	Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проекти.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	<ul style="list-style-type: none"> - систематизовані, глибокі і повні знання з усіх розділів навчальної програми, а також по основних питаннях, які виходять за її межі; - точне використання наукової термінології (в тому числі іноземною мовою), стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання; - бездоганне володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його ефективно використовувати в постановці і вирішенні наукових і професійних завдань; - виражена здатність самостійно і творчо вирішувати складні проблеми в нестандартній ситуації; - повне і глибоке засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - вміння орієнтуватися в теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваній дисципліни і давати їм критичну оцінку, використовувати наукові досягнення інших дисциплін; - творча самостійна робота на практичних заняттях, активна участь в групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
B	<ul style="list-style-type: none"> - систематизовані, глибокі і повні знання з усіх розділів навчальної програми; - точне використання наукової термінології (в тому числі іноземною мовою), стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його ефективно використовувати в постановці і вирішенні наукових і професійних завдань; - здатність самостійно і творчо вирішувати складні проблеми в нестандартній ситуації в рамках навчальної програми; - повне засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - вміння орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках по

	<p>досліджуваної дисципліни і давати їм критичну оцінку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійна робота на практичних заняттях, творча участь в групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
C	<ul style="list-style-type: none"> - достатньо повні і систематизовані знання в обсязі навчальної програми; - використання необхідної наукової термінології, стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання, вміння робити обґрунтовані висновки; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його використовувати в рішенні навчальних і професійних завдань; - здатність самостійно застосовувати типові рішення в рамках навчальної програми; - засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - вміння орієнтуватися в базових теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваної дисципліни і давати їм порівняльну оцінку; - активна самостійна робота на практичних заняттях, періодична участь у групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
D	<ul style="list-style-type: none"> - достатні знання в обсязі навчальної програми; - використання наукової термінології, стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання, вміння робити висновки; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його використовувати в рішенні навчальних і професійних завдань; - здатність самостійно застосовувати типові рішення в рамках навчальної програми; - засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальної програмою дисципліни; - вміння орієнтуватися в базових теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваної дисципліни і давати їм порівняльну оцінку; - самостійна робота на практичних заняттях, участь в групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
E	<ul style="list-style-type: none"> - достатній обсяг знань в рамках освітнього стандарту; - засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - використання наукової термінології, стилістичне і логічний виклад відповіді на питання, вміння робити висновки без істотних помилок; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його використовувати в рішенні стандартних (типових) завдань; - вміння під керівництвом викладача вирішувати стандартні (типові) задачі; - вміння орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваної дисципліни і давати їм оцінку; - робота під керівництвом викладача на практичних заняттях, допустимий рівень культури виконання завдань.
F	<ul style="list-style-type: none"> - недостатньо повний обсяг знань в рамках освітнього стандарту; - знання частини основної літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - використання наукової термінології, виклад відповіді на питання з істотними лінгвістичними і логічними помилками; - слабе володіння інструментарієм навчальної дисципліни, некомпетентність у вирішенні стандартних (типових) завдань; - невміння орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках дисципліни, що вивчається; - пасивність на практичних заняттях, низький рівень культури виконання завдань.
FХ	відсутність знань і компетенцій в рамках освітнього стандарту або відмова від відповіді.

Розподіл балів

Поточний контроль	Разом	Підсум. (залік.)	Заг сума
-------------------	-------	---------------------	-------------

РОЗДІЛ 1																						
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10													
Поточний контроль																						
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5										50		
Контроль самостійної роботи																						
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3										30		
																				80	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	Задовільно
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: презентації практичних завдань, відеозаписи, усні відповіді, творчі проекти, екзамен.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Театральна педагогіка. Виховання митця і глядача.

Основи театральної педагогіки. Провідні вчені про вплив театру на всебічний та гармонійний розвиток людини. Педагогічне мистецтво у театральних постановках. Видатні вчені про спільне та відмінне в театральному та педагогічному мистецтві. Поняття педагогічної та акторської творчості, їх складові. Рівні та критерії педагогічної та акторської майстерності.

Основи принципи театру. Творчість актора – основний матеріал режисерського мистецтва. Драматургія – головний компонент театру.

Тема 2. Розвиток креативної особистості засобами театральної педагогіки.

Креативність – провідна якість сучасної особистості.

Театральна педагогіка як фактор гуманізації системи освіти.

Використання елементів театального мистецтва в освітньому процесі.

Розвиток креативного мислення в процесі театрального тренінгу.
Творча діяльність студентів у позанавчальній роботі.
Студентський театр як творча лабораторія.

Тема 3. Театральна педагогіка і акторське мистецтво.

Основи театральної педагогіки. Провідні вчені про вплив театру на всебічний та гармонійний розвиток людини. Педагогічне мистецтво у театральних постановках. Теоретичні основи акторської майстерності в педагогічній діяльності. Стан розробки проблеми акторської майстерності в працях психологів, педагогів та нормативних документах освіти.

Елементи педагогічної і акторської майстерності. Акторська майстерність і практична діяльність вчителя.

Видатні вчені про спільне та відмінне в театральному та педагогічному мистецтві. Поняття педагогічної та акторської творчості, їх складові. Рівні та критерії педагогічної та акторської майстерності.

Акторська майстерність викладача вищої школи.

Стимулювання емоцій, почуттів та інтересів учнів засобами театральної педагогіки.

Тема 4. Основи психології творчості митця.

Дослідження проблеми творчості у психології, філософії, мистецтвознавстві.

Основні характеристики творчої особистості.

Методи діагностики творчих здібностей.

Специфіка творчої діяльності актора.

Психологічні якості представників сценічних професій.

РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗДОБУТКІВ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ПРАКТИЦІ

Тема 5. Театральний педагог як організовано і учасник позанавчальної діяльності у закладі освіти.

Педагог-дозвілля як організатор, сценарист і режисер театралізованих дійств у роботі з різними віковими групами.

Театралізовані дійства на сучасному етапі. Виховна функція театралізованих заходів. Художньо-творча діяльність як основа педагогічного процесу в роботі з різними людьми. Педагогічна доцільність проведення театралізованих дійств. Психологічні особливості театралізованих дійств та активізація учасників.

Організаторські здібності театрального педагога, умови їх формування. Професійні та особистісні якості театрального педагога.

Тема 6. Сценарій як основа драматургічного дійства.

Методика створення сценарного плану. Теорія драми. Конфлікт. Тема та ідея драматичного твору. Композиція драми. Жанри драматичних творів і їх особливості.

Дійові особи, їх характеристика. Ідея. Герої і їх характеристика. Діалог як форма дії. Конфлікт драматичного твору. Композиція драми. Жанри драматичних творів та їх особливості. Драматургія різних видів мистецтв.

Театралізація сценарного матеріалу. Види театралізації: компільована (комбінована), оригінальна, змішана. Особливості театралізації документального та художнього матеріалів. Поняття про жанри драматургії театралізованих масових дійств. Театралізований тематичний вечір та його різновиди. Особливості сценарію й організація проведення різних за жанрами театралізованих дійств.

Тема 7. Робота театрального педагога з учасниками та постановочною групою театралізованого дійства. .

Змістовий і художньо-тематичний задум педагога-сценариста. Відбір і опрацювання документального й художнього матеріалів. Режисура театралізованого видовища. Спільна робота педагога-постановника з відповідальними за окремі ділянки театралізованого дійства.

Робота над організацією репетиційного процесу. Змістовний і художньо-тематичний задум педагога-сценариста. Відбір й опрацювання документальних і художніх матеріалів. Засоби ідейно-емоційного впливу.

Українські народні ігри та обряди в театральних дійствах. Гра як провідний метод організації масового свята. Конкурс як показ колективної та індивідуальної творчості. Віднаходження ракурсу розкриття проблематики і теми театралізованого дійства.

Тема 8. Розвиток театральньо-сценарного мистецтва в світі та Україні.

Театралізовані дійства й свята Давньої Греції та Риму. Розвиток театралізованих дійств в епоху Середньовіччя й Відродження. Театральні елементи в українських іграх та обрядах. Особливості й тенденції сучасного розвитку театралізованих заходів.

Ведучі в сценарії театралізованого дійства. Жанрові різновиди театралізованих дійств. Вимоги до проведення театралізованих і збірних концертів, свят на відзначення історичних подій та червоних дат календаря. Особливості сценарію та організація проведення тематичного вечора, шоу-програми, театрукафе, театралізованої акції і програми на соціальну тематику.

Тема 9. Драматерапія.

Творча діяльність як методика психологічної реабілітації. Драматерапія як новий напрямок арт-терапії. Використання елементів драматерапії у роботі з людьми з особливими потребами.

Сфери застосування драматерапії в соціальній роботі та лікуванні.

Завдання, які вирішуються за допомогою драматерапії.

Порівняння драматерапії та психодрами. Спільне та відмінне.

Тема 10. Театральні форми соціальної активності: від вистави, перформансу до флеш-мобу.

Нові форми театру. Інтерактивний театр. Плейбек-театр. Документальний театр: сто відсотків правди. Форум-театр: репетиція життя.

Роль театру в суспільстві: від розваги до інструменту соціальних змін.

Соціально важливі теми в сучасних театральних постановках.

Приклади театральних проєктів, що викликали суспільний резонанс.

Відомі перформанси.

Взаємодія театру та політики в контексті соціальних змін.

Інтерактивність та залучення аудиторії.

Перспективи розвитку театральних форм соціальної активності в майбутньому.

Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самос.		Лекції	Практ.	Конс.	Самос. роб.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ										
Тема 1. Театральна педагогіка. Виховання митця і глядача.	8	2	2		4					
Тема 2. Розвиток креативної особистості засобами театральної педагогіки.	8	2	2		4					
Тема 3. Театральна педагогіка і акторське мистецтво.	8	2	2		4					
Тема 4. Основи психології творчості митця.	10	2			8					
Всього за 1 розділ	34	8	6		20					
РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗДОБУТКІВ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ПРАКТИЦІ										
Тема 5. Театральний педагог як організовано і учасник позанавчальної діяльності у закладі освіти.	8	2	2		4					
Тема 6. Сценарій як основа драматургічного дійства.	8	2	2		4					
Тема 7. Робота театрального педагога з учасниками та постановочною групою театралізованого дійства.	10	4	2		4					
Тема 8. Розвиток театраль-но-сценарного мистецтва в світі та Україні.	8	2	2		4					
Тема 9. Драматерапія.	8	2	2		4					
Тема 10. Театральні форми соціальної активності: від вистави, перформенсу до флеш-мобу.	12	2	2		8					
Всього за 2 розділ	56	14	12	2	28					
Усього годин	90	22	18	2	48					

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ І			
1.	Театральна педагогіка. Виховання митця і глядача.	2	
2.	Розвиток креативної особистості засобами театральної педагогіки.	2	
3.	Театральна педагогіка і акторське мистецтво.	2	
4.	Основи психології творчості митця.	2	
5.	Театральний педагог як організовано і учасник позанавчальної діяльності у закладі освіти.	2	
6.	Сценарій як основа драматургічного дійства.	2	
7.	Робота театрального педагога з учасниками та постановочною групою театралізованого дійства.	4	
8.	Розвиток театрально-сценарного мистецтва в світі та Україні.	2	
9.	Драмотерапія.	2	
10.	Театральні форми соціальної активності: від вистави, перформенсу до флеш-мобу.	2	
	Разом	22	

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ І			
1.	Театральна педагогіка. Виховання митця і глядача.	2	
2.	Розвиток креативної особистості засобами театральної педагогіки.	2	
3.	Театральна педагогіка і акторське мистецтво.	2	
4.	Основи психології творчості митця.		
5.	Театральний педагог як організовано і учасник позанавчальної діяльності у закладі освіти.	2	
6.	Сценарій як основа драматургічного дійства.	2	
7.	Робота театрального педагога з учасниками та постановочною групою театралізованого дійства.	2	

8.	Розвиток театрально-сценарного мистецтва в світі та Україні.	2	
9.	Драмотерапія.	2	
10.	Театральні форми соціальної активності: від вистави, перформенсу до флеш-мобу.	2	
	Разом	18	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ І			
1.	Театральна педагогіка. Виховання митця і глядача.	4	
2.	Розвиток креативної особистості засобами театральної педагогіки.	4	
3.	Театральна педагогіка і акторське мистецтво.	4	
4.	Основи психології творчості митця.	8	
5.	Театральний педагог як організовано і учасник позанавчальної діяльності у закладі освіти.	4	
6.	Сценарій як основа драматургічного дійства.	4	
7.	Робота театального педагога з учасниками та постановочною групою театралізованого дійства.	4	
8.	Розвиток театрально-сценарного мистецтва в світі та Україні.	4	
9.	Драмотерапія.	4	
10.	Театральні форми соціальної активності: від вистави, перформенсу до флеш-мобу.	8	
	Разом	48	

Питання для самостійної роботи:

1. Розкрити значення і специфіку театралізованих дійств у педагогічній роботі.
2. Визначити місце і роль театралізованих дійств на сучасному етапі.
3. Визначити особливості інсценізації творів художньої літератури: байки, казки, ліро-епічної поеми, пісні, оповідання.
4. Назвати основні види мистецтва та їх значення у виховній роботі педагога.
5. Театралізовані дійства як педагогічний метод виховної роботи з учнями.
6. Драма як різновид мистецтва літератури.
7. Функціональні ролі педагога у процесі організації та проведення театралізованих дійств.
8. Народні витоки драматургії.
9. Основні вимоги до слів ведучих (конферансу) в тексті сценарію.
10. Виховна функція театралізованих заходів.
11. Композиція драматичного твору.
12. Жанрові різновиди номерів.
13. Художньо-творча діяльність як основа педагогічного процесу в роботі з різними соціальними групами.
14. Принцип відбору і використання матеріалів із життя окремих осіб, соціальних груп, колективів, школи, міста, села.
15. Спільна робота педагога з виконавцями та постановочною групою

(відповідальними за оформлення, музику, світло і т. д.).

16. Педагогічна доцільність проведення театралізованих дійств.
17. Жанрові різновиди драматичних творів.
18. Основні етапи роботи над сценарієм.
19. Соціально–психологічні особливості театралізованих дійств та активізація учасників.
20. Композиція і сюжетний хід в сценарії театралізованого дійства.
21. Складання сценарного плану та монтажного листа.
22. Основні фактори та умови залучення самореалізації особистості в підготовчому періоді.
23. Принцип відбору поезії, музики, кіно та відеофрагментів в театралізованому дійстві.
24. Основні етапи та стимули пробудження соціальної і художньо– творчої активності мас, їх ініціативності.
25. Специфіка сценарію як різновиду драматургічного дійства. Ідейно–тематична основа сценарію.
26. Функції номерів в театралізованому дійстві.
27. Функціональні обов'язки педагога дозвілєвої сфери в реалізації сценарного матеріалу в театралізоване дійство.
28. Вплив сценарного задуму на відбір і використання художнього і документального матеріалу.
29. Специфіка номерів в театралізованому дійстві та основні вимоги до них.
30. Художньо-естетичне та емоційно-образне значення номерів різних видів мистецтв в сценарії театралізованого дійства.
31. Розкрити основні види і значення театралізації.
32. Професійна етика педагога дозвілєвої сфери в організації та
33. Логіка розташування номерів і блоків номерів в основній час
34. Специфіка проведення театралізованих концертів та театралізованих тематичних вечорів.
35. Форми і художні прийоми розкриття теми театралізованого дійства різними жанрами номерів.
36. Значення театралізації в сценарії театралізованого дійства.
37. Соціально-педагогічні функції мистецтва.
38. Характеристика професійних функцій соціального педагога в рамках його роботи в культурно-дозвілєвій сфері.
39. Види художньо-творчої діяльності педагога.
40. Педагог дозвілля як організатор, сценарист і режисер театралізованих дійств у роботі з учнями.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бальме К. Вступ до театрознавства. Львів: ВНТЛ-Класика. 2008. 269 с.
2. Бевзюк-Волошина Л.А. Театр і реальність. Просторова дезорієнтація глядача. Науковий вісник «Курбасівські читання»(НЦТМ ім. Леся Курбаса). Київ. 2014. №9. С. 157–171.
3. Брехт Б. Про мистецтво театру. – К., 1977. – С. 291 – 299.
4. Бичко А. Національні аспекти філософської освіти в Україні // Філософія освіти. – 2005. – № 1. – С. 210-229.
5. Веселовська Г. Сучасне театральне мистецтво: навч. Посіб. – К. : НАКККіМ, 2014. – 143с.
6. Гарбузюк М. Театральна критика в Україні: режим перезавантаження // Український журнал. – №3, 2013.
7. Єрмакова Н. Березільська культура: історія, досвід. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ: Фенікс. 2012. 512 с.
8. Заболотна В. Морально-етичні засади театального критика // Просценіум. – Ч. 1. – – С. 65 – 66.
9. Заболотна, Валентина. Етика професії: тези лекцій / Просценіум. — Львів, 2001. — № 1. — С. 65-66.
10. Історія українського театру III. У трьох томах. – Київ, 2009. Історія українського театру III. У трьох томах. – Київ, 2009.
11. Каліновська К. Педагогіка театру з перспективи культури // Просценіум. Львів. – №3 (52). – 2018. – с. 50-54.

23. Клековкін О. Ю. Театр при столику. Методологія театрознавства: Подорожній щоденник / ІПСМ НАМ України. — К.: Фенікс, 2013. — 432 с.
24. Огнев'юк В. О. Філософія освіти – педагогіка – освітологія // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2010. – № 1-2. – С. 2-4.
25. Клековкін, Олександр. *Mise en scène. Ідеї. Концепції. Напрями* [Електронна копія] / Олександр Клековкін ; Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. — Київ : Фенікс, 2017.
26. Ковальчук О. Молоде покоління українських сценографів. Питання навчання. Пошуки. Експерименти. Сучасне мистецтво: наук. зб. Київ: Фенікс. 2012. Вип. VIII. С. 153-166.
27. Лідер Д. Мистецтво перетворення повсякденності. Мистецькі обрії: альманах. Київ. 2000. No 2. С. 150–156.
28. Лідер Д. Мій улюблений драматург – Природа (Роздуми про взаємозв'язки Малого і Великого світу). Мистецькі обрії: альманах. Київ. 1999. С. 119–129.1
29. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України; – Київ: Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.
30. Український театр: шлях до себе. Київ: ГО «Культурна Асамблея», КЖД «Софія», 2019.
31. Чоговец В. Життя і сцена. (Марія Заньковецька). На шляхах подвигу й слави. Між двох стихій. Колючки і троянди). – Київ, 1956. – С. 7-57.

Додаткові

1. Будянський В. І. Шкільний театр : навч. посіб. / В. І. Будянський, Д. В. Будянський. – Суми : Козацький вал, 2002. – 184 с.
2. Глушко С. А. Система театральної імпровізації : навч.-метод. К. : Освіта України, 2010. – 48 с.
3. Євдокимова В.Д. Тренінги у системі виховання техніки мовлення: навч. посіб. – практ. для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв. [Текст] /; Промдрук, 2011. - 160 с.
4. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії : Навч. посібник для вчителів, аспірантів, студентів / І. А., Зязюн, Г. М. Сагач – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
5. Здоровенко В. В. Культура ділового спілкування : навч. посіб. / В. В. Здоровенко. – Дрогобич : НВД «Каменярь», 2002. – 147 с.
6. Капська А. Й. Виразне читання. Практичні і лабораторні заняття / А. Й. Капська. – К.: Вища школа, 1990. – 175 с.
7. Кобзар Т. В. Сценічна мова. Техніка мовлення. Черкаси : вид-во Ю. Чабаненко, 2013. 404 с.
8. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: навч. посіб. Івано-Франківськ, 2010. 176 с.
9. Овчиннікова А. П. П'ять кроків до гарної мови. Мовна комунікація: техніка мовлення / за ред. А. Ю. Цофнаса. Одеса : Фенікс, 2008. 192 с.
10. Олійник О. Світ українського слова : навч. посіб. для всіх, хто любить і шанує українське слово / Ін-т українознавства Київ. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ : Хрещатик, 1994. 416 с.
11. Паламар Л. М. Українське ділове мовлення та спілкування / Л. М. Паламар, Г. М. Кацавець. – К. : Либідь, 2001. – 296 с.
12. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамушенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 1997. – 349 с.
13. Піскун І. М. Л. Кропивницький – організатор, режиссер, актор українського театру. – К., Празька академія перформативних мистецтв Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Театр: історія, теорія, практика: зб. Наук. Ст. Вип. 51 / Харків. Нац. Ун-т мистецтв ім. І. П. котляревського; упоряд. Я. В. Партола, ред. Л. В. Русакова, Я. О. Сердюк. – Харків: ХНУМ, 2018. – 296 с.
14. Сергій Васильєв, Ірина Чужина, Оксана Тукалевська. Український театр: шлях до себе. Здобутки. Виклики. Проблеми Театральна етика. Формування особистості актора: хрестоматія . – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 172 с.

Інформаційні ресурси

1. https://zaxid.net/statti_tag50974/

2. <http://knutkt.com.ua/>
3. <http://kultart.lnu.edu.ua/>
4. http://mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/_works-istor_teatr_text.pdf
5. <http://num.kharkiv.ua/structure/faculties/theatrical>
6. <http://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/1327/>
7. <http://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/1329/>
8. <https://culture.pl/ru/article/pedagogika-teatru>
9. <https://nstdu.com.ua/publication/ukrayinskiy-teatr-shlyah-do-sebe-doslidzhennya-stanu-teatralnoyi-galuzi-v-ukrayini/>
10. <https://nstdu.com.ua/publication/ukrayinskiy-teatr-shlyah-do-sebe-doslidzhennya-stanu-teatralnoyi-galuzi-v-ukrayini/>
11. https://pidruchniki.com/17990717/pedagogika/filosofski_osnovi_pedagogiki

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Програма здійснюється за наявності дидактичних та ілюстративних матеріалів, а також навчально-методичного матеріалу (посібників, монографій, популярної літератури з історії та теорії предмету вивчення, ілюстрованих альбомів, доступу до електронних ресурсів) та апаратури (відеопроєктор, комп'ютер, ноутбук) для проведення практичних занять. Доречним також є відвідування концертів, презентацій, конкурсів ораторського мистецтва та виразного читання, театральних вистав, виховних заходів тощо.